

Monumentnummer*: 525049

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 juli 2002
Kadaster deel/nr 82947/154

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wassenaar Wassenaar Zuid-Holland

Locatienaam Locatieomschrijving
Wassenaar

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wassenaar H 2308

Omschrijving**

Omschrijving

HOOFDGEBOUW (Baljuwhuis). Het Baljuwhuis ligt aan het plein in de oude dorpskern van Wassenaar. Het huis is in twee fasen gebouwd. Het oudste deel kwam in de jaren 1742-1745 tot stand in opdracht van de baljuw van de heer van Wassenaar, Joan van Gybelant. Het betreft een rechthoekig onderkelderd gebouw van rode baksteen, bestaande uit twee bouwlagen en een zolder onder een afgeplat omlappend schilddak (oorspronkelijk met zakgoot), gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. De voorgevel is drie traveeën breed en voorzien van licht getoogde schuifvensters met empire-roedeverdeling in de verhouding 4x4 (begane grond) en 4x2 (verdieping) met een hardstenen onderdorpel. In de hardstenen plint is aan de rechterzijde een keldervenster opgenomen, voorzien van traliewerk. De hoeken van de gevel worden geaccentueerd door iets uitspringende lisenen; het geheel wordt afgesloten door een eenvoudige kroonlijst. De middenpartij springt eveneens iets naar voren en wordt bekroond door het beeldhouwde, beschilderde wapen van Johan Hendrik, graaf van Wassenaer van Obdam. Centraal in de middenpartij de ingang, bestaande uit een deur met vierruits bovenlicht, opgenomen in een pilasterstelling in empirestijl. De deur wordt met het bovengelegen schuifvenster verbonden door een eenvoudige houten omlijsting met tussenliggend verbindingsstuk. Voorafgaand aan de deur een hardstenen bordestrap van vier treden. Links en rechts van de trap een hardstenen stoep over de volle breedte van het 18de eeuwse huis. De stoep wordt begrensd door een eenvoudig smeedijzeren spijlenhek dat ook de trap naar de ingang begeleid. In de oostelijke zijgevel centraal op de verdieping een venster als aan de voorzijde en enkele kleinere (ontluchtings)vensters. Aan de achterzijde vensters als aan de voorzijde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

(echter niet getoogd), voorzien van een houten onderdorpel. Op de bel-étage in de oostelijke travee een dubbele openslaande meerruitsdeur met enkelvoudig bovenlicht. Een houten balkon met aansluitend een houten trap geven toegang tot de tuin. Ter hoogte van het souterrain dubbele openslaande vensters met kleine roedenverdeling. Onder bovengenoemde trap de dienstingang. De aanbouw aan de westzijde van het huis dateert uit 1895 en werd gerealiseerd door de Wassenaarse aannemer G.J. van der Mark. Dit latere deel sluit wat materiaal en vormgeving betreft aan bij het oorspronkelijke gebouw. Aan de voorzijde telt de aanbouw één bouwlaag onder een plat dak, bekroond door een eenvoudige gootlijst en een decoratieve houten balustrade. Aan de achterzijde is dit deel van het gebouw een verdieping hoger opgetrokken, eveneens onder een plat dak waarop twee forse schoorstenen. De aanbouw is twee traveeën breed en aan de voor- en achterzijde voorzien van vensters als in het oorspronkelijke gebouw met houten onderdorpels. De westelijke zijgevel van het 18de eeuwse huis sluit grotendeels aan op de aanbouw. Waar dit niet het geval is, boven het plat aan de voorzijde, is de gevel blind. In de westelijke zijgevel van de aanbouw op de begane grond een deur naar de keuken, aan de rechterzijde geflankeerd door een venster en op de verdieping centraal één schuifvenster als in de achtergevel. De keukendeur geeft via een gemetselde trap (XX) toegang tot de tuin.

Het interieur van het hoofdgebouw kent een vrij gaaf bewaarde historische afwerking, die de bewoners- en ontwikkelingsgeschiedenis van het huis sinds de bouwtijd illustreert. Niet alleen de oorspronkelijke plattegrond en indeling zijn vrijwel ongewijzigd intact gebleven, ook een aanzienlijk deel van het oorspronkelijke houtwerk (deuren, vloeren, betimmeringen) en van het oorspronkelijke hang- en sluitwerk is nog aanwezig. Daarbij zijn er in diverse vertrekken marmeren en houten schoorsteenmantels met betimmerde boezem en stucplafonds, deels uit de bouwtijd, deels uit latere bouwfasen. In de gang een grijs geaderde wit marmeren vloer en een marmeren plint, voorts symmetrisch ingedeelde zijwanden met ter weerszijden van de voordeur gestucte rechthoekige nissen met marmeren onderdorpel en aan het andere eind van de gang twee gepaneelde eiken deuren, waarvan de linker toegang geeft tot de achterliggende gang. Tegenover de voordeur eenzelfde deur met daarboven een marmeren gedenkplaat met inscriptie ter nagedachtenis aan de bouwheer Van Gybelant, daar aangebracht in opdracht van Unico Willem graaf van Wassenaer van Obdam. De stucplafonds (gangen, trappenhuis en diverse vertrekken) zijn allen gedecoreerd met een eenvoudig centraal motief en dateren uit de 18de of de 19de eeuw. In het trappenhuis (oostzijde van het huis) een eiken trap met gepaneelde lambrisering en eenvoudige balustrade uit de bouwtijd, voorzien van decoratief snijwerk met rocaillemotieven. In het souterrain onder anderen een gang, keuken, wijnkelder en provisiekamer; hier onder meer met witjes betegelde wanden, een ingebouwde bedstede, troggewelven, een hardstenen aanrecht/gootsteen met pomp, binnenluiken, kooknis met grote rookkap en oude betegelde vloeren van verschillende aard (marmer/hardsteen, mozaïektegels met decoratieve rand, rode plavuizen).

Waardering

HOOFDGEBOUW (Baljuwhuis) is van algemeen belang:

- Vanwege de ouderdom;
- Vanwege de ontwikkelingsgeschiedenis;
- Vanwege de gaaf bewaarde architectonische vormgeving;
- Vanwege de nagenoeg oorspronkelijke plattegrond en indeling;
- Als representatief voorbeeld van een 18de eeuwse patriciershuis dat aan het einde van de 19de eeuw aanzienlijk werd uitgebreid;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Vanwege de gaaf bewaarde interieurafwerkingen uit de 18de en de 19de eeuw, die de ontwikkelings- en bewoningsgeschiedenis van het huis illustreren;
- Vanwege de kenmerkende ligging binnen de parkaanleg;
- Vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument